

**KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYE KÖZGYŰLÉSÉNEK
ELNÖKE**

Ikt.sz.: VI. 255 -2 / 2024.

ELŐTERJESZTÉS

Komárom-Esztergom Vármegye Közgyűlésének 2024. szeptember 26-i ülésére

Tárgy: Tájékoztató a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóság 2023. évi tevékenységéről

Előterjesztő: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Németh András, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóság igazgatója

Tisztelt Közgyűlés!

Németh András, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóság igazgatója felkérésünkre megküldte tájékoztatóját a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóság 2023. évi tevékenységéről.

Kérem a Közgyűlést a dokumentum megismerésére és a határozati javaslat elfogadására.

Tatabánya, 2024. szeptember 16.

Popovics György

Határozati javaslat

Komárom-Esztergom Vármegye Közgyűlése

megköszöni a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatósága által készített, a kamara 2023. évi tevékenységéről szóló tájékoztatását és további eredményes munkát kíván a kamara vezetésének és dolgozóinak.

Határidő: azonnal

Felelős: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Hivatali végrehajtásért felelős: Dr. Veres Zoltán, vármegyei jegyző

Tájékoztató a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatóság 2023. évi tevékenységéről

1. Bevezető

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara legfontosabb feladata a hazai agrár- és élelmiszerszektor erősítése, a magyar élelmiszerek versenyképességének növelése, a naprakész, pontos és megbízható információk eljuttatása a gazdálkodókhoz. A NAK Komárom-Esztergom Vármegyei Igazgatósága, a 2022. május 20-án megtartott agrárkamari választásokat követően 6 fő igazgatósági dolgozóval és a 12 fős falugazdász hálózattal működik. A választáson a megyei küldöttgyűlési küldöttlistákra szavazhattak a kamarai tagok. 2018-as évi választáshoz képest 40%-al több vármegyei kamarai tag élt szavazati jogával. A választásokat követően megalakult a 60 küldöttből álló vármegyei küldöttgyűlés valamint 68 településen lezajlott a települési agrárgazdasági bizottságok tisztújítása is. A települési agrárgazdasági bizottságok legfőbb feladata a településen agrárgazdasági tevékenységet folytató kamarai tagok általános érdekképviselőjét érintő ügyek összegyűjtése, a településen agrárgazdasági tevékenységet folytató kamarai tagok általános érdekképviselőjének ellátása, valamint az adott települést érintő földforgalmi kérdésekben való vélemény nyilvánítása.

2. Komárom-Esztergom vármegye 2023. évi mezőgazdasági körképe

Növénytermesztés:

Az elmúlt évek viszontagságosan teltek a mezőgazdaságban élőknek. 2022-ben évek óta nem látott aszály sújtotta a növénytermesztési ágazatot mely valamennyi kultúrát rendkívül megviselt. A terméshozamok főleg a kései betakarítású növényeknél messze az átlag alatt maradtak. Tovább tetézte a bajt az inputanyagok (pl. műtrágya, vetőmag) áremelkedése, melynek legfőbb oka a szomszédunkban dúló háborús helyzet miatt bekövetkezett energiaköltségek emelkedése (gáz, üzemanyag) volt. Az állattartó ágazatok is nehéz helyzetbe kerültek az aszály miatt. Gondot okozott a rendkívül magas takarmányárak és alacsony felvásárlási árak mellett az eredményes állattartás. A bajba jutott állattartók számára 3 milliárd forint összegű takarmányszállítási támogatási keretet biztosítottak mely kérelmek benyújtásában a NAK falugazdászai is segédkeztek. Az aszály szempontjából katasztrofális 2022. év után a rendkívül alacsony terményárak és a magas inputanyagárak tették nehezzé a gazdálkodók számára a 2023-as évet. A

nehéz helyzetben némileg javított a csapadékosabb, kedvezőbb időjárás, aminek következtében az átlagosnál magasabb termés hozamot produkáltak növényeink. Ez azonban csak némileg tudta kompenzálni az árváltozások okozta veszteséget. Azon termelők tudtak megfelelő jövedelmet realizálni, ahol bőven átlag felett volt a termés hozam. Tárolási problémák a nyári betakarítású növények után nem keletkeztek, vármegyénkben elegendő raktárkapacitás állt rendelkezésre. A kukorica betakarításakor azonban a Magyarországra behozott ukrán gabonának és a magas termésátlagnak köszönhetően kiszolgáltatott helyzetbe kerültek azon termelők, akik nem rendelkeztek felvásárlási szerződéssel vagy saját raktárkapacitással. A gazdálkodók védelme érdekében az ukrán gabonaexport miatt a MAGOSZ és a NAK szeptemberben nyílt levélben fordult az Unióhoz, melyben az ukrán gabonaimport tilalom feloldása ellen felszólalva fogalmaztak meg követeléseket.

Az aszályos időszak hatással volt a kukorica vetésterületére, mely a 2023-as év legnagyobb vesztese, vetésterülete mintegy 5000 hektárral (31 000 hektárról 26 000 hektárra) csökkent 2023-ban. Ezzel szemben az őszi vetésű növényeink vetésterülete több mint 2000 hektárral nőtt. Az őszi búzával (19 000 ha-ról, 20 350 ha), az őszi árpával (7500 ha-ról, 9100 ha-ra) és az őszi tritikaléval (1400ha-ról, 2890 ha) bevetett területek nagysága jelentősen nőtt. Az őszi káposztarepce vetésterülete a korábbi évekhez hasonló, 2000 hektár körül alakul. A harmadik legnagyobb területtel rendelkező növényünk a napraforgó, több mint 13 ezer hektáron került a földbe, mely mintegy 800 hektárral több mint azt megelőző évben. Cukorrépát 400 ha felett, burgonyát 300 hektáron takarítottak be 2023-ban.

2023-as év egyik legfontosabb, termelőket érintő változása az uniós új Közös Agrárpolitika elindulása volt. Az Európai Unió 2023–2027-es időszakra szóló új közös agrárpolitikája (KAP), környezetbarátabbá és eredményközpontúbbá teszi a mezőgazdaságot. A megreformált KAP kiemelt fókuszba helyezte a kisebb gazdaságokra szabott célzottabb támogatás nyújtását és a fokozott ágazati hozzájárulást az EU környezetvédelmi és éghajlat-politikai céljaihoz. Ez jelentősen megnövelte a gazdálkodók adminisztrációját és több feltétel, illetve előírás betartásához köti a támogatások igénybevételét. Olyan alapfogalmak kerültek bevezetésre, mint a Feltételeesség, ami a kölcsönös megfeleltetés és a zöldítés ötvözetete és az Agrár-ökológiai program, mely önkéntes vállalásokat kínál támogatásért cserébe évente az igénylőknek.

**Betakarított növények vetésterülete és termésátlaga (2022-2023) Komárom-Esztergom
Vármegye**

Növényfaj	Összes terület (ha)		Termésátlag (t/ha)	
	2022	2023	2022	2023
Napraforgó	12523	13 261	2	3.4
Szója	227	212	1,2	2.9
Kukorica	31232	25 809	3,1	8,9
Burgonya	228	281	31	39
Cukorrépa	230	412	32	63
Őszi árpa	7573	8 969	4,8	5.7
Őszi búza	19 479	20 350	4,5	6
Rozs	512	393	2,8	3.2
Triticale	1400	2743	4	4.3
Tavaszi árpa	570	454	3,1	3.8
Zab	569	590	3	3.2
Repce	2235	2 348	1,8	2.9

2023 őszén vetett növények vetésterülete:

Növényfaj	Elvetett terület nagysága (ha)
Őszi káposztarepce	2 340
Őszi árpa	9 100
Őszi búza	20 500
Rozs	360
Triticale	2 890
Összesen őszi vetésű növények:	35 190

Szántó átlagárak: a megyében a legmagasabb szántó átlagárakkal a komáromi és a tatai járás területén számolhatunk, ahol a földek átlagosan 1,7-2,2 millió Ft/hektár áron kelnek el. A magasabb aranykorona értékű és jó elhelyezkedésű földek esetén bizonyos régiókban a 2.600.000 Ft/ ha árat is eléri, ami egyúttal a vármegyei plafont is jelenti. A haszonbérletárak szintén növekednek, a jobb termőképességű földek esetében 120 000 forintot is elkérhetnek

hektáronként, mely érték egyúttal vármegyei plafont is jelent a földbizottság ez évben meghozott döntése értelmében.

Zöldség- és gyümölcsstermesztés:

A megyében a zöldségnövények termesztése nem jelentős, vetésterülete minimális. Az ültetvények esetében az alma (142 ha) a legnagyobb vetésterülettel rendelkező gyümölcsünk. Mellette a dió (79 ha), a kajszibarack (18 ha), az őszibarack (7 ha), a földieper (6 ha), a fehér eperfa (18 ha), a szilva (14 ha), a körte (6 ha), míg bogyósok közül a fekete bodza (33 ha) rendelkezik kisebb-nagyobb termőterülettel. A tavaszi fagykár számos ültetvényben, így az almaültetvényekben is nagy kárt és terméskiesést okozott.

Szőlőtermesztés

Vármegyénkben Neszmély és Ászár déli lejtőitől, keletre Keszthőlcig, illetve dél felé Bársonyosig terjedő szőlőültetvényeket foglalja magába a nagyjából 1400 hektáron elterülő Neszmélyi Borvidék, ahol már a római korban is termesztettek szőlőt. A Duna által biztosított egyedi klímának köszönhetően folyik a kiváló minőségű, főleg fehér szőlők termesztése. A Gerecse és a Vértes napsütötte lankás dűlőin elterülő neves neszmélyi borvidékhez tartozik a térség településeinek jelentős része. A teljes szőlőterület mindösszesen mintegy 60%-án, 762 hektáron igényelnek földalapú támogatást. Ebből 747 hektár minőségi borszőlő, 13 hektár egyéb borszőlő, míg 2 hektár csemegeszőlő ültetvény. A 2023-as év embert próbáló volt a borászok-szőlészek részére. A visszaeső fogyasztásnak köszönhetően a felvásárlási ár alacsony. Tavasszal a fagy, illetve nyáron a jégeső ugyan megkímélte az ültetvényeket, azonban a csapadékos, párás időjárásnak köszönhetően a gombás megbetegedések – peronoszpóra, lisztharmat – okozta károkat kivédeni nem, csak csökkenteni lehetett. Ez különösen a termésátlagra volt negatív hatással, 5 tonna/ha körül alakult mely 30-40%-kal alacsonyabb az átlagosnál. Fokozta a bajt a jelentős vadkár, mely különösen a neszmélyi körzetben volt jelentős. A szőlészek-borászok tudatos munkájának, a természeti körülményekhez való alkalmazkodásnak és a megfelelő technológiák alkalmazásának köszönhetően a nehéz év ellenére is vállalható volt a borok évjárata.

Állattenyésztés

Komárom-Esztergom vármegye állattenyésztésén belül meghatározó a baromfi- és a sertéstartás, valamint a méhészkedés.

A 2017. december 1-i állatszámítás adatai szerint a nagyüzemi brojlertartásnak köszönhetően az ország tyúkállományának 7, a tojókének pedig 11%-át adták a vármegyei gazdaságok. Az állomány nagysága a 2015-ös évtől kezdve – főleg a megjelent madárinfluenzának köszönhetően – 2021-ig folyamatosan csökkent, míg az utóbbi két évben emelkedést mutat. Jelenleg a

tyúkállomány majdnem eléri a 2 milliós darabszámot, melyből a tojóállomány 873 ezer körül alakul.

Komárom-Esztergom vármegye tyúkállománya (ezer darab)					
év	2019	2020	2021	2022	2023 június 1.
Tyúk	2005,9	1598,8	1508,4	1797,4	1977,5
ebből tojó	1279,9	863,8	909,8	949,1	873,5

forrás: KSH

A szarvasmarha-állomány darabszáma az elmúlt 4 évben enyhe emelkedést mutatott. 2021. év végére a darabszám elmozdult a mélypontról, és 2022. év végén már 17 500 db szarvasmarhát (ebből 8900 tehén) istállóztak.

Komárom-Esztergom vármegye szarvasmarha-állománya (darab)					
év	2018	2019	2020	2021	2022
Szarvasmarha	14 700	15 400	16 600	17 000	17 500
ebből tehén	6 300	6 600	7 000	7 200	8 900

forrás: KSH

A sertésállomány 2020-tól kezdve a megjelenő afrikai sertéspestisnek, a magas takarmányáraknak és az alacsony felvásárlási áraknak köszönhetően jelentősen visszaesett. 2021-től, a javuló környezet következtében 2022-re elérte a 192 000 darabot, azonban az idei év közepére jelentősen, 150.000 körüli darabszámra visszaesett.

Komárom-Esztergom vármegye sertésállománya (ezer db)										
év	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023. június 1.
sertésállomány	114,5	136,3	140,8	136,4	140,3	166,7	140,3	219,7	192,1	154,7
ebből anyakoca	5,4	6,2	6,0	6,1	10,6	10,4	7,9	8,8	9,7	8,4

forrás: KSH

A juhok száma a 2015. évi csúcst követően jelentősen csökkent, azóta az állomány enyhe emelkedést mutatva 12 ezer darabszám környékén ingadozik.

Komárom-Esztergom vármegye juhállománya (ezer darab)										
év	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023. június 1.
Juh	14,8	16,6	7,3	9,4	11,9	10,5	9,1	10,8	11,2	12,3
ebből anyajuh	10,7	12,5	5,5	6,0	8,5	5,7	6,5	9,1	8,7	8,6

A méhészeti ágazat számára a 2023 év tele volt problémával. A begyűjtött méz mennyisége és a kereslet a hazai, valódi mézre is drasztikusan csökkent, az ukrán méz és a kínai „szirup” lenyomta az árakat az EU-ban. A kiadások – a védekezéshez szükséges készítmények, az üvegek ára, üzemanyag – folyamatosan nőttek. A méz átlagára 600-800 Ft között alakult a korábbi évvel (1200 Ft) szemben, míg az önköltség ugyanakkor átlagosan 1000 Ft körüli értéket mutatott. Sok méhész eddig is más tevékenység mellett folytatta ezt a hivatást, de úgy tűnik, egyre többen fejezik be tevékenységüket.

Komárom-Esztergom vármegye agrár munkaerő-piaci és szakképzési jellemzői

Komárom-Esztergom vármegyében található az országban működő vállalkozások 2,8 százaléka. A mező-, erdőgazdasági és halászati vállalkozások aránya ennél kevesebb, 2,2 százalék.

A vállalkozásszámban a járások közül kiemelkedik az Esztergomi és a Tatabányai járás, ahol a vármegye összes vállalkozásának 30 és 29 százaléka működik. Legkevesebb működő vállalkozás a Kisbéri járásban található.

Az **agrárágazaton** (mezőgazdaság és élelmiszeripar együttesen) és **erdészeten** belül a vármegyében a mezőgazdasági vállalkozások aránya átlagosan 2,5 százalék, de ennél lényegesen magasabb a Kisbéri (8,3%), és a Komáromi (5,7%) járásban. Az erdészeti vállalkozások a vármegyében 0,5 százalékot tesznek ki, a legtöbb az Esztergomi járásban található. Az élelmiszeripari vállalkozások számát tekintve az Esztergomi járás emelhető ki, ahol 60 vállalkozás működött 2020-ban. Az élelmiszergazdasági és erdészeti társas vállalkozások száma 2021-ben 355 volt Komárom-Esztergom vármegyében. A társas vállalkozások döntő része (82 százaléka) mikrovállalkozás. A nagyobb vállalkozásméret az élelmiszeriparban, azon belül a pékáru gyártásban és a takarmánygyártásban jellemző.

Foglalkoztatottság: A Komárom-Esztergom vármegyében működő élelmiszergazdasági és erdészeti társas vállalkozások összesen átlagosan 4821 főt foglalkoztattak 2021-ben. Legtöbb alkalmazott az élelmiszeriparban dolgozik (2883 fő), azon belül pedig a pékáru, tésztafélék gyártása emelhető ki. A mezőgazdasági társas vállalkozások 1761, az erdészeti vállalkozások 158 főnek adnak munkát átlagosan.

Komárom-Esztergom vármegye legfőbb agrár- és élelmiszeripari **hiány-szakképesítései** a pék, a mezőgazdasági technikus, a mezőgazdasági gépész és a lovász szakma. A megkérdezett vállalkozások nyilatkoztak a **tartósan betöltetlen üres álláshelyekről is**. A legnagyobb hiány szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartósból, valamint élelmiszer-, italgyártó gép kezelőjéből

mutatkozik, de a pék és édesiparitermék-gyártók, mezőgazdasági gépkezelők és -szerelők, valamint a mezőgazdasági mérnökök iránt is tartós kereslet áll fent.

A **duális agrárszakoktatásban** részt vevő vállalkozások Komárom-Esztergom vármegyében 2022-ben 4 új vállalkozást akkreditáltak agrárszakképzési duális képzőhelyként, így összesen 149 olyan vállalkozás került a nyilvántartásba, amely legalább egy szakmaterületen duális szakképzést folytathat. Egy vállalkozás több szakmaterületen is akkreditálhatja magát. Legtöbben az agrár gépész (71 vállalkozás), valamint a mezőgazdaság (44 vállalkozás) ágazatba tartozó szakmák oktatását vállalták. A vármegyében működő élelmiszeripari és erdészeti vállalkozások mintegy 16 százaléka akkreditált szervezet. A 2022-es évben a vármegye vállalkozásaiban duális agrárképzésben részt vevő tanulók száma összesen 100 fő volt, együttműködési megállapodással 7 tanuló, tanuló szerződéssel 67 fő, szakképzési munkaszerződéssel pedig 26 tanuló vett részt duális képzésben a vármegye mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozásaiban.

Agrárszakképzésben tanulók: Vármegyénkben a Kisalföldi ASzC két intézményében (Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium; Pettko-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium) és egy agrárszakképzést is folytató szakképző intézményben (Esztergomi Kolping Katolikus Szakképző Iskola) folyik agrárszakképzés. 2022 októberében a három iskolában 4 szakmaterületen összesen 6 szakmaelnevezés alatt 409-en tanultak, ami az országos tanulólétszám 2 százaléka. A legnagyobb tanulólétszámú iskola a Kisalföldi ASzC Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, ahová a vármegyében agrárszakképzésben tanulók 60 százaléka jár. A tanulói létszámot tekintve a legnépszerűbbek a mezőgazdaság ágazatba tartozó szakmák, azokon belül is a gazda és a mezőgazdasági technikus szakmákban tanul a legtöbb diák. Az élelmiszeripar ágazaton belül a pék-cukrász szakmák a legnépszerűbbek. A szakképző intézményekben agrárszakmát tanulók 10 százaléka (41 fő) vett részt 2022-ben szakképzési munkaszerződéssel duális képzésben. Számban és arányban is a legtöbben az agrárgépészet (20 fő, 43,5%), illetve az élelmiszeripar (16 fő, 16,2%) szakmaterületen tanulók közül vettek részt az új duális képzési formában. A mezőgazdasági szakmaterületen 5 tanuló, a diákok 2,2 százaléka vett részt a duális képzésben.

3. NAK vármegyei szervezetének 2023. évi tevékenysége

A 2022. évben lezajlott Kamarai választást követően a kamara új vármegyei osztályainak felállítására 2023 első felében került sor. Január és március között a következő osztályok megalakulására került sor: Szántóföldi növénytermesztési és beszállító-ipari osztály, Környezeti,

vízgazdálkodási és fenntarthatósági osztály, Kertészeti és beszállító-ipari osztály, Kistermelői, együttműködés és helyi kezdeményezések osztály, Állattenyésztési és beszállító-ipari osztály, Fiatal gazda és innovációs osztály, Erdő és Vadgazdálkodási osztály, az Élelmiszer-feldolgozási, valamint Agrár- és Élelmiszer-kereskedelmi osztály. A vármegyei osztályok legfontosabb feladata a helyben keletkezett problémák feltérképezése, amennyiben lehetséges, helyben való megoldása, és hogy megfelelő válaszokat találjanak a vármegyében az adott ágazatot érintő kérdésekre.

A 2022. év végén alakult települési agrárgazdasági bizottságok az idei évben is folyamatosan végzik a munkájukat. Legfőbb feladatuk az adott településen agrárgazdasági tevékenységet folytató kamarai tagok általános érdekképviselését érintő ügyek összegyűjtése, általános érdekképviselésének ellátása, valamint az adott települést érintő földforgalmi kérdésekben való véleménynyilvánítás. A gazdálkodók munkáját és a kamarai tevékenységet segítik továbbá az egyre gyarapodó térségi szerveződésű gazdakörök is.

Falugazdász-hálózat

2023-as év egyik legnagyobb kamarai kihívása a 2023-ban elindult Közös Agrárpolitika legfontosabb változásairól a gazdálkodók részére tudásátadás, valamint a támogatások igénybevételéhez szükséges feltételek biztosítása. Ebbe egyrészt beletartozott az – egyénileg, csoportosan, szakmai fórumok keretében történő – ismeretek átadása, valamint, hogy a megnövekedett, a támogatások folyósításához szükséges adminisztráció terhét (amennyire lehetséges) a falugazdász-hálózat révén a kamara átvállalja.

Egységes kérelem és a hozzá kapcsolódó feladatok

A megváltozott Közös Agrárpolitika által jelentősen módosult a földalapú agrártámogatások rendszere. Az új feltételeességi, agrár-ökológiai programok előírásainak betartása pontos ismereteket és jelentős, a határidőket is figyelembe vevő megnövekedett mennyiségű adminisztrációt igényelt. A 12 fős vármegyei falugazdász-hálózat legnagyobb kihívása ezen ismeretek elsajátítására, a gazdálkodók felkészítésére, a támogatási kérelmek beadására, az további adminisztrációs feladatok – agrotechnikai bejelentések, Területi Monitoring Rendszerhez kapcsolódó műveletek – elvégzésére irányult. 2023. évben a korábbi évhez képest kevesebb, 1702 gazdálkodónak – mely a megyében benyújtott kérelmek mintegy 64%-a – nyújtottunk segítséget az egységes kérelmek benyújtásával és a kérelmek gondozásával. A beadási időszakot követő adatváltozások, adategyeztetések, másodvetések bejelentésével, a Területi Monitoring Rendszerhez kapcsolódó ellenőrzések és a mobilgazda alkalmazás használatával, az AKG, ÖKO és Agrár-ökológiai Program előírásainak betartásához elengedhetetlen agrotechnikai bejelentésekkel járó feladatok egész évben folyamatos munkát adtak a hálózat munkatársainak. Mellette segédkeztünk a gazdálkodási naplók elektronikus feltöltésében. Az egységes kérelem

keretében 27 támogatási jogcímre, intézkedésre lehetett támogatást igényelni, illetve adatszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni. 2023-ban vármegyénkben összesen 2705 darab földalapú támogatási kérelem került beadásra. A támogatási igénnyel lefedett területnagyság meghaladta a 106 600 hektárt. Az Agrár-ökológiai Programban a gazdálkodók mintegy 38%-a vesz részt, ami az országban az egyik legmagasabb arány.

Hatósági feladatok

Őstermelői nyilvántartással kapcsolatos feladatok:

2021. január 1-től az őstermelői működési formák és a hozzá kapcsolódó adminisztráció tekintetében jelentős változások történtek. A családi gazdaságok reformjáról szóló törvény kedvező működési és adózási környezetet teremtett elősegítve az agrár- és élelmiszeripari gazdaságok fejlődését, fejlesztését, valamint a generációváltást. Mellette az őstermelők adminisztrációs terhei csökkentek, megszűnt az őstermelői igazolvány, ami helyett az őstermelőkről vezetett közhiteles nyilvántartásban lehet a vonatkozó nyilvános adatokat megtalálni. A falugazdász-hálózat feladata az őstermelői nyilvántartások vezetése is, beleértve az új őstermelői jogviszonyok bejegyzését és az évente kötelező adatváltozások kezelését.

Mezőőri szolgálatok nyilvántartása

Komárom-Esztergom vármegyében 7 településen működik mezőőri szolgálat. A NAK vármegyei igazgatósága végzi a mezőőri szolgálatok nyilvántartását, a mezőőrök szakmai felügyeletét, valamint a mezei őrszolgálat és a – hegyközség által létrehozott – hegyőrség megalakításához, fenntartásához és működéséhez nyújtandó állami hozzájárulás iránti kérelem elbírálásával összefüggő feladatokat.

Mezőgazdasági művelés igazolás kiadása 1 ha alatti belterületi kivett művelési ágú telekre

Minden év június 9. és szeptember 30-a között a kamara vármegyei igazgatóságára lehet benyújtani az 1 hektárt meg nem haladó belterületi mezőgazdasági területekre a helyi adó mentességre vonatkozó igényeket. Adminisztratív és helyszíni ellenőrzés keretében vizsgáljuk a beérkezett kérelmeket és állítjuk ki a szükséges igazolásokat. 2023. évben 38 kérelem érkezett be - azon belül 99 helyrajzi számra - mentességi igény igazgatóságunkhoz.

Szintén a Kamarához tartozik a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés feltételeire és szabályaira kiadott jogszabályban foglaltaknak megfelelően a meg nem munkált termőföldterületek nyilvántartása, amelyről információt szolgáltatunk az állami adó- és vámhatóság számára.

Okmányhitelesítés

A kamara 2004 óta végzi az agrár- és élelmiszergazdasági termékek exportjához szükséges okmányok hitelesítését és kiadását. A partner kérésére kiadott okmány igazolja az áruk származását, melyet a legtöbb ország vámhatósága megkövetel az import vámeljárás során, amikor harmadik országban történik a vámkezelés. Évente mintegy 300-400 okmány hitelesítésére és kiadására kerül sor.

Szolgáltatások:

Tápanyag-gazdálkodási terv, talajvizsgálat és levélanalízis

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szolgáltatásaival is segíteni kívánja a gazdálkodókat abban, hogy jogszabályi kötelezettségeiket, pályázati vállalásaikat minél gyorsabban és költséghatékonyabban tudják teljesíteni. A nitrátérzékeny területeken műtrágyát használók, illetve a VP-AKG-ban előírt tápanyag-gazdálkodási tervek (TGT) készítésében már hosszabb ideje nyújtunk segítséget a gazdálkodóknak, míg 2019 decemberétől az agrárszolgáltatási paletta tovább bővült a talajvizsgálattal, illetve 2020. június 30-tól a laboratóriumi növényvizsgálattal, más néven a levélanalízis szolgáltatással. 2019 óta a vármegyei falugazdászok - főleg a kisebb és közepes méretű gazdálkodói kör részére, majdnem 5000 hektárt lefedve - mintegy 1300 parcellára készítettek tápanyag-gazdálkodási terveket. 2023-ban közel 200 darab talajminta és 20 darab levélminta vizsgálatát intéztük akkreditált laboratóriumi partnereinkkel.

Biztosításközvetítés

A csapadékos nyárnak köszönhetően a növénykultúrákban kevesebb aszálykárbejelentés történt, szemben az azt megelőző évvel. Tavasszal a fagykár okozott komolyabb problémát, főleg a kertészeti ágazatban. A biztosításközvetítéssel foglalkozó kamarai munkavállalók 69 darab, jellemzően összkockázatra kiterjedő, „A” típusú biztosítást kötöttek meg az érintett gazdálkodóknak. Büszkék vagyunk arra, hogy a korábban a növénybiztosítást nálunk megkötő kamarai tagok szinte kivétel nélkül bizalommal vannak irántunk és 2023-ban is a mi szolgáltatásunkat választották.

Jéghármérséklő rendszer

2023-ban is védte a jégkároktól a mezőgazdasági, lakossági, közületi értékeket a NAK által üzemeltetett országos jéghármérséklő rendszer. A 2022-es rendkívül aszályos évet követően 2023-ban jelentősen több csapadék hullott, többször alakultak ki heves zivatarok, amelyek esetenként kisebb jégesővel is párosultak, illetve villámárvízet eredményeztek. A jéghármérséklő rendszer működtetése ugyanakkor hozzájárul a jégesők okozta károk mérsékléséhez. A környező országokat nézve látható, hogy hazánkban az ott regisztrált károkhoz képest elhanyagolható mértékű jégeső okozta kár keletkezett. A vármegye harminc pontjáról, a jégveszélyes felhőkbe ezüst-jodidot juttató talajgenerátorok az április 15. és szeptember 30. közti védekezési szezonban

3340 üzemórán keresztül működtek. Jelentős jégeső okozta veszteség térségünkre nem volt jellemző, július hónap során 30 hektárról jelentettek ilyen típusú káreseményt.

Földbizottsági feladatok

Komárom-Esztergom vármegyében a földbizottsági feladatokat a kamara vármegyei elnöksége látja el, jelentős mértékben támaszkodva a települési agrárgazdasági bizottságok javaslataira, véleményére. Az Elnökség mint vármegyei földbizottság évről évre átlagosan heti kb. 40 darab termőfölddel kapcsolatos adásvételi szerződést bírál el. A 2023-ban tárgyalt földügyletek száma elérte az 1400-as darabszámot, ami a korábbi évekhez hasonló értéket mutat. Az ügyek kb. 60%-a zártkerti ingatlanok eladásához kapcsolódik, de a külterületi szántók eladására vonatkozó darabszámok is folyamatosan emelkednek. A vármegyei földárak az országos tendenciának megfelelően lassan, de folyamatos növekedést mutatnak. 2022-ben az átlagár 1.500.000 és 1.900.000 Ft/ha közé volt tehető. 2023-ban ez tovább emelkedett. A magasabb aranykorona értékű és jó elhelyezkedésű földek esetén bizonyos régiókban a 2.600.000 Ft/ ha árat is eléri, ami egyúttal a vármegyei plafont is jelenti. A földforgalmi törvény változása okán 2023. július 1-től a földbizottság véleményt alkothat a kifüggesztett haszonbérleti szerződésekről is, vizsgálva a haszonbérleti díj mértékét, és annak esetleges aránytalansága esetén állásfoglalásában rögzítve az ügyletet nem támogató véleményét. Az állásfoglalást az ügyben döntést hozó kormányhivatalnak figyelembe kell vennie. Ez évben a beszámoló elkészítéséig a földbizottság összesen 541 bérleti szerződést véleményezett, melyből csak 11-et talált aránytalannak (2,03 %).

Szakképzési feladatok, felnőttképzés

Hasonlóan az egész Európai Unióhoz, hazánkban is komoly kihívás az ágazaton belül a generációváltás, a gazdaságot vezetőik és a szakképzett munkaerő körében egyaránt.

A NAK egyik kiemelt célja a fiatalok számára vonzóvá tenni az agráriumot. Az agrárszakmák népszerűsítése, valamint az agrár-szakképzésbe történő beiskolázás elősegítése érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a pályorientációs feladatok ellátására. Ennek keretében 2023-ban is megszervezésre került a „Szakmakóstoló” pályorientációs programhét, amelyek során egy kiemelt agrárszakmával ismerkedhettek meg a diákok. 2023 júniusában a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum, Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium együttműködésével a Gazda szakma, lovasz szakmairány programján vehetett részt 20 fő általános iskolai, felső tagozatos tanuló. A diákok a Pettkóban a szakmai hét alatt megismerkedhettek az intézménnyel és a Bábolna Nemzeti Ménesbirtokkal, betekintést nyertek a növénytermesztés, az állattartás és -tenyésztés alaptevékenységeibe. Szakmai feladatként

istálló munka, szerszámismeret és -használat, nyergelés, fogatolás, lóápolási fogások elsajátítása volt a cél. Mellette nem maradhatott el a lovaglás, fogathajtás sem.

A szakmakóstoló hét mellett ősszel ötször egynapos pályaorientációs program keretében lehetőségük nyílt az általános iskolák 6-8. osztályos tanulóinak az agrárszakképző intézmények és agrárszakmák, szakmairányok megismerésére. A programnapokon a tanulók tevékenyen vesznek részt a munkafolyamatokban is. E programsorozatban bevont partnerek voltak a vármegyei agrárszakképző intézmények és gyakorlati képzéssel foglalkozó cégek. Az őszi pályaorientációs programsorozaton 170 általános iskolás tanuló ismerkedett a lehetőségekkel, szerezhetett élményszerű betekintést a felsorolt szakmák működésébe. Bevont külső partnerek voltak a komáromi Ireks-Stamag Kft. oktatóközpontja, mely napjaink sütő- és cukrászipari csúcstechnikájával felszerelt körülményeket biztosítva támogatja a képzést, továbbá a Bábolna Nemzeti Ménesbirtok, amely szintén a szakma tárgyi és személyi feltételeit koncentráltan biztosítja az orientációs feladatok végrehajtásához.

Szakképzéssel kapcsolatos további feladataink a középfokú szakképzésben folyó gyakorlati képzések ellenőrzése, nyilvántartásba vétele, a szakképzési munkaszerződések létrejöttében való közreműködés, a kifutó rendszerű tanulószerveződések megkötése, ellenjegyzése. 2023-ban 22 esetben folytattunk le új nyilvántartásba vételt, és 13 képzőhely hivatalból történő ellenőrzése zajlott le. A kamara szintén jogszabályban rögzített feladata a szakmai és ágazati vizsgák vizsgabizottsági tagjainak delegálása, mely a vizsgák szervezők általi bejelentései alapján rendszerben megtörtént. A szakképzési munkaszerződések megkötésében való közreműködés a tanulók és a gazdálkodók között folyamatos, így ennek keretében személyes tanácsadást és segítségnyújtást végeztünk az év folyamán.

A szakképzési törvény változásainak bemutatása érdekében 2023. szeptember 27-én online formában, országos szinten tartottunk a duális képzési rendszer jogszerű fenntartásával kapcsolatos legfontosabb tudnivalóiról szóló szakmai napot, mely olyan gazdálkodóknak, szervezeteknek, képzéssel foglalkozó intézményeknek szól, melyek a tanulók gyakorlati oktatását, vagy a felnőttképzésben részt vevők gyakorlati oktatását végzik vagy tervezik.

Társadalmi szerepvállalás

Magyarok Kenyere program

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ), valamint a Magyarok Kenyere Alapítvány 2023-ben is folytatta a Magyar Örökség Díjjal kitüntetett Magyarok Kenyere program keretében az adománygyűjtést. Az idők során folyamatosan nőtt a programhoz csatlakozó adakozók száma, vele együtt az adományok mennyisége is. A cél idén is hasonló, magyarországi vármegyékből, a környező országok

magyarlakta területeiről felajánlott búzával támogatást nyújtani az arra rászorulóknak. 2023-ban Komárom-Esztergom vármegyében hét helyszínen volt lehetőség az adománybúzák leadására, gyűjtésére. Idén a 81 adományozó gazdának és szervezetnek köszönhetően közel 10 tonna búza gyűlt össze, melyből 5505 kg liszt került a 12 vármegyei karitatív tevékenységet végző intézmény között szétosztásra.

A Császáron, július 24-én megrendezésre kerülő búzagyűjtő nap keretében köszöntük meg az adományokat és fejeztük ki hálánkat a megye adományozó gazdái és szervezetei részére. A Gyermelyi Zrt. jóvoltából a liszt mellett 672 kg tészta is kiosztásra került az intézmények között, míg az Aranykocsi Zrt. és a Cornmill Hungary Kft. 1-1 tonnával járult hozzá a program sikeréhez. Az adományozott búzából készült liszt a Goodmills Magyarország Kft. komáromi malmának köszönhetően került az adományozott intézmények asztalára.

Rendezvények:

A megújult Közös Agrárpolitika miatt megváltozott agrártámogatásokra, a földügyeket érintő jogszabályváltozásokra, a 2024-től várható vidékfejlesztési beruházási támogatásokra, illetve az aktuális gabonapiaci helyzetre fektetve a hangsúlyt, több szakmai rendezvényt szervezett a NAK vármegyei szervezete. Mellette fontos szerepet kaptak támogatott rendezvényeink, így a lovas kultúra megismerését, ápolását célul kitűző Kecskédi Lovasnapok, illetve a magyar termelői méz fogyasztásának népszerűsítésére irányuló Mézes Reggeli Program.

4. Jövőkép

Igyekszünk a gazdákkal való közvetlen, mindennapi kapcsolattartásra, mely lehetőséget ad arra, hogy a falugazdászok számukra ismereteket adjanak át, ugyanakkor megismerjék a mindennapi problémákat, azokat helyben megoldják, vagy szükség szerint továbbítsák a Kamara megfelelő szerveihez. Mindezt annak érdekében, hogy a Kamara központi szervei a szükséges intézkedéseket megtegyék, jogszabáymódosításokra, illetve új jogszabályok megalkotására javaslatokat tegyenek. A gazdákkal való kapcsolatok lehetőséget adnak a digitalizáció és az innováció legújabb eredményeinek megismertetésére, vagyis arra, hogy segítsünk eligazodni nekik ebben a gyorsan változó világban. Szükség van a tudás fejlesztésére, ezért szakmai fórumokat, gyakorlati bemutatókat tartunk gazdálkodóink számára. Különösen fontos a vidékfejlesztési forrásokban rejlő lehetőségek megismerése, a több lábbon állás előmozdítása, a klímaváltozás elleni védekezés, talajaink, vizeink állapotának megóvása, megőrzése.

Komoly feladat számunkra az előregedő gazdatársadalom, a generációváltás kérdése, a gazdaságok fiatalok részére történő átadása. Ezt a célt szolgálja a szakképzésben vállalt szerepünk is, és rendszeres szakmai fórumaink, ahol bőséges ismeretet nyújtunk a közös

agrárpolitikai fejleményekről is. Igyekszünk segítséget nyújtani a gazdálkodóknak a piacra jutásban, a termelői piacok megnyitásában, és ellátjuk a települési önkormányzatokat a szükséges információkkal a helyi termékek beszerzése érdekében. Az agrárium életének szervezése során célunk a településen élők önfenntartó képességének elősegítése. Segítséget nyújtunk különösen a kis- és középvállalkozásoknak, integrációjuk előmozdítása, a mezőgazdasági termékeik feldolgozása és a kereskedelem terén.

Természetesen tevékenységünk minden területen tovább tökéletesíthető, de törekvésünk töretlen abban a tekintetben, hogy a magyar agrárium és élelmiszergazdaság, a magyar gazdálkodók tevékenységét segítsük.

Tata, 2024. szeptember 11.

Németh András

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

vármegyei igazgató